

PEST, MARTIUS 24.

12. szám.

I. FÉLÉV. 1864.

Megjelenik minden csütörtökön. Szerkesztő lakása (kegyesrendiek épülete 32. sz.) Ügynöki hivatal: (Lipótutca 8. sz.)

25. N.-péntek. 26. N.-szombat 27. Húsvétvas. (Evang. Mária Magdolna, Jakab anyja, és Salome fűszereket vásárlának Márk 16, 1-7.) 29. Eustasius. 30. Kvirin. 31. Ákos, Benjamin.

Előfizetés: helyben félévre 1 frt 31 kr egész évre 2 frt 62 kr; vidékre félévre 1 frt 66 kr, egész évre 3 frt 32 kr o. é.

Jézus — Isten fia a keresztfán.

A világmegváltó Jézus az emberek iránti szeretetét avval tetézte, hogy a gyalázatos keresztfán mindnyájunkért meghalt. A végszavak, melyeket halála előtt ejtett, mindannyi világos tanujelei, hogy ő Isten. A legszentebb, mert isteni kebelnek kifolyásai ezek, úgy, hogy ember ezeket ily szorongatások közepett ki nem ejthette.

Az istentelenek elérték céljokat; az ártatlan bárány, halálra ítéltetvén, sebekkel borítva, a kintelmes keresztfán függött. Azt lehet várni, hogy a zsidók, vad dühük kielégítve levén, a legmélyebbre süllyedt emberi kebelben is fönnmaradó részvétet tanúsítsák. Azonban ők „káromlák őt, hajtogatván fejüket“ (Máté 27. 39; Márk 25. 29), „a papífejedelmeik is csufolván őt az írástudókkal és a vénekkel“ (Máté 27. 41), „a nép“ pedig „áll vala nézvén és csufolván őt“ (Luk. 23. 35). Magok a pogány „vitézek is csufolják vala őt“ (u. o. 23. 36). Fölhozzuk-e azon rágalom- és csufszavakat, melyekkel a halállal küzdő Jézust illették? (Máté 27. 39. 40. 42.) A testi szenvedéseket minden esetre fölülmulták a lelkiek. Mily isteni erényfenség kívántatott tehát ahhoz, hogy a keresztre feszített, test- és lélekben mélyen sebzett Jézus ezen kinzói- s ellenségeiért a mennyei Atyához könyörögjön, „nagy kiáltásokkal és könyhullatásokkal“ (sz. Pál a zsid. 5. 7.) mondván: „A tyám, boesás meg nekik, mert nem tudják, mit eselekszenek“ (Luk. 23. 34). Ezen magasztos szavak kétségtelenné teszik, hogy Jézus — Isten.

Nem is maradt e malasztos könyörgés gyümöles nélkül. A pogány százados nyilvános vallomást tett, hogy „bizony ez ember Isten fia volt“ (Márk 25. 39); e vallomást tevék mindazok, „kik vele“ (a századossal) „valának, őrizvén Jézust“ (Máté 27. 54). Jézus könyörgő szavait hallván, ki a legélesebb fájdalom közt „könyhullatásokkal“ ellenségeiért imádkozott, mindnyájan, „kik jelen valának, mellüket vevén, visszatérének“ (Luk. 23. 48). A bűnbánat elvégre keresztültört az elfásult szívek kergén, és a vérboszut lihegők „igen

megfélelmének“ (Máté 27. 54). A két lator közül, kik ugyanekkor kereszthalálra ítéltettek, az egyik, Dismas, Jézus jobbja felül, ki még kevéssel ez előtt a halálverejtő Jézushoz így szólt: „Ha Isten fia vagy, segíts magadnak és nekünk“ (Máté 27. 44), hallván Jézus malasztos könyörgését, megszünt káromlásával, és a bal oldalon függő latort e szavakkal korholta: „Nem féled-e az Istent, holott azon kárhoztatásban vagy? És mi ugyan igazán, mert cselekedeteinkhez méltókat veszünk, de ez semmi gonoszt nem cselekedett“ (Lukács 23. 40. 41). Mit csodáljunk jobban, azt-e, hogy a lator megtérvén, bűneit nyilván bevallotta? vagy azt, hogy a szidalmakat és káromlásokat igazságtalanoknak állította? vagy pedig, hogy Jézust, ki ellenségeiért könyörgött, ártatlannak hitte? A megtért Dismasnak szive Jézushoz hajlott és őt Istennek vallván, így fohászodott: „Uram, emlékezzél meg rólam, midőn országodba jössz“ (Lukács 23. 42). És Jézus, kevéssel halála előtt, a megtért Dismast, helyeselvén az iránta kifejezett hitet, hogy ő mint Isten, ígérete szerint, a megtérő bűnöst a mennyek országával fogja jutalmazni, őt e szavakkal vigasztalta meg: „Bizony mondom neked: ma velem leszesz a paradicsomban“ (Luk. 23. 43). Ki boesáthatja meg a bűnöket, ha nem az Isten? Mikép mondhatja Jézus: „Ma velem leszesz a paradicsomban“, ha ő nem Isten?

A keresztfá alatt állott Jézus anyja, a bold. Szűz, végtelen fájdalomtól megtörve, s hozzá közel állott János, a szeretett tanítvány. Megtagadja-e Jézus szeretetét szeplőtelen anyja és angyaltiszta tanítványa iránt? A gondviselő Isten szava nyilatkozott, midőn a fiu a keresztszerveiben olvadozó anyához, és a mester a mélyen megszorodott tanítványhoz így szólt: „Asszony, ime, a te fiad“ — „Ime, a te anyád“ (Ján. ev. 19. 26. 27). Ki meri állítani, hogy a gondviselő Isten e szavait méltólag értelmezheti? Ki meri e gondviselést csupán emberinek állítani?

Isteni szeretet sugárzik e szavakból: de ezek egyszerűs mind a legnagyobb fájdalmak forrása. A fájdalom anyja ezt így fejezte ki: „Midőn szerelmes fiam a

keresztfáról reám alátekintett, — testi fájdalmai összpontosultak azon fájdalomban, melylyel reám tekintett“ (Brigitta 1, 35). S a tengernyi fájdalom e kinteljes szavakat sajtolta ki Jézus elhalaványodó ajkaiból: „Én Istenem, én Istenem! miért hagytál el engem?“ (Máté 27, 46.) „Miért tagadsz meg tőlem minden vigasztalást, olyannyira, hogy nemcsak testem fájdalmai minden enyhülés nélkül gyötrenek, de lelkem is annyira elhagyatott, mintha Veled, oh Atyám! öszszeköttetésben sem volnék?“ (Goffine, 370 l.) A fájdalom „könyhullatásokban“ (sz. Pál a zsid. 5, 7.) tört magának utat. A fájdalom-idő a három órai sötétséget fölhálaladta. Mennyi kin és mennyi könyhullatás felel meg három órai fájdalomnak?!

Csoda-e, ha Jézus felkiáltott: „Szomjuhozom!“ (Ján. ev. 13, 28.) A királyi zsoltáros ezt ekképen említi föl: „Meggzáródott mint a eserép az eröm, és a nyelvem a torkomhoz ragadott; a halál porába vittél engem.“ (21. zs. 26. v.) S nem találkozott könyörületet kéz, mely vizet nyújtott volna a halálozónak! Eczettel és epével telt spongyiát, nádszálra kötve, nyujtottak ajkaihoz, hogy élete utolsó percét is keserítsék. Az élet szikrája kialvó félben, a halál hideg verejtéke végig futja a roncsolt tagokat és Jézus, az érettünk halált szenvedő Isten-ember fölkiált: „Bételjesedett!“ (Ján. ev. 19, 3.) s kevéssel utóbb: „A tyám! a te kezidbe ajánlom az én lelkemet“ (Luk. 23, 46).

S valljon lehet-e ilyen egy ember halála? Jézus lehet-e csupán ember? nem Isten-e egyszersmind Jézus? Jézus — Isten, főleg a keresztfán!

L u d v a y.

A szent sir Jeruzsalembe.

A sz. böjt végső napjaiban minden kereszténynek szeme és szíve Jeruzsalem felé fordul, oda, hol az Üdvözítő érettünk a fájdalommal keresztthalált szenvedte.

Ott, hol Jézus meghalt, jelenleg kápolna áll, melynek talapja vérvörös márvánnyal van fedve. A márványtalapba ékes módon egy nagy kereszt van berakva. Huszonhat ezüstlámpából éjjel nappal lobog fel a folytonosan élesztett láng, mely a zarándokokat Jézus halálának imáandó titkára emlékeztetik. A sziklába vájt üresség fölött, melybe a keresztfa volt helyezve, díszes oltár áll. Hogy a sziklanyílást látni lehessen, az oltár alá a földre kell hajolni, a midőn a Jézus sz. vérével áztatott sziklaüreg tünik föl, mely, egy tenyérnyi részt kivéve, ezüst lemezzel borított be.

Nem messze e sz. helytől fekszik a „megkenetés köve“, azon kő, melyre Jézusnak hideg teteme lön fektetve, midőn azt myrrhával és aloevel megkenték. E kő, mintegy 8 láb hosszú és 2 láb széles, jelenleg fehér márvánnyal van befödve, mind a négy szögleten pedig egy-egy nagy világ áll, s azon fölül a kő párkányzatát igen sok lámpa környezi. A márványlapot körülveszi ékes vasrácszat.

Mintegy harmincz lépésnyire a „megkenetés köve“től van a sz. sir, mely egyetlen sziklából vágatott s melynek belseje három részre oszlik; az első részt képezi az előkamará, mely „angyalkápolná“nak is nevezetik; mert itt találtak a szent asszonyok egy angyalt, ki nekik Jézus dicsőséges föltámadását hirdette. A másik rész a halotti kamara, melybe egy alig

nehány láb magas, sziklából kivájt nyílás vezet, melyen keresztül csak hajlott helyzetben juthat a zarándok. A halotti kamara jelenleg egészen márvánnyal van födve, mintegy 8 láb magas és 7 láb széles. A jobb oldalon levő sziklamélyedésben van a sirnak legszentebb helye, azon hely, melyen az Üdvözítőnek sz. teteme fektött. Mintegy három láb magas és oly széles, hogy a sz. tetem rajta fekehetett. E sz. fekhelyet jelenleg fehérmárványlap fedi és a halotti kamarából annyit foglal el, hogy egy-nél több zarándok előtte nem térdelhet. Itt a vérnélküli áldozat naponként mutattatik be a mennyei Atyának, ki egyszülött Fiát küldé, hogy a világot megváltsa. Mélyen fekvén a sz. sir, abba a napnak sugara be nem hathat, minél fogva azt 40-nél több ezüst és arany lámpának fénye világítja meg.

Midőn 1808-ban a sz. sir fölött emelkedő nagyszerű templomot a tűz elpusztította, csodálatos módon a sz. sir sértetlen maradt. A lángtenger nem hatott be e sz. helyre s az ősrégi emlékek a keresztények legnagyobb örömeire megmaradtak.

Ki kételkedik arról, hogy a keresztények mindjárt az első századokban ezen, Jézus sz. teteme által megszentelt helyeket a legnagyobb tiszteletben tartották? Azonban a pogányok a megváltás ezen néma hirdetőit is üldözöbe vették, meg akarván semmisíteni mindazt, a mi az isteni Megváltónak életes kinszenvedésére emlékeztethetett. Hadrian császár Bethlehemben, a kalváriahegyen és a sz. sir fölött pogány istenek szobrait és templomait állíttatta, miszerint a keresztények így e sz. helyek látogatásától távol tartassanak. Mindazáltal e roszszándéku tettel a pogány császár, az Isteni gondviselés csodálandó s kifürkészhetlen rendelése szerint, azt eszközölte, hogy, pogány istenek szobrai s templomai állván itt, e szent emlékhelyek a végrombolástól megkíméltek.

Nagy-Konstantin császár 326-ban azon parancsolatot adta, hogy a sz. sir fölött az isteni Megváltó mennyei fölségéhez méltólag nagyszerű és fényes templom emeltessek, mely tíz évi építés után a legnagyobb ünnepélylyel fölszenteltetett. A későbbi keresztény császárok sem kíméltek költséget, miszerint a sz.-sir-templom ékessége s gazdagsága által a Megváltó dicsőségét méltóképen hirdesse. Így teljesedett be Izaiás profétának jóvendölése: „Dicsőséges léssen az ő sirja.“

A buzgó keresztények a legrégebb időktől kezdve zarándokoltak a sz. sirhoz Jeruzsalembe. Így írja sz. Jeromos egyházatyja, hogy India-, Britannia- s Hybernából serleglettek össze a sz. sir körül nagyszámú zarándokok, kik különféle nyelveken dicsőítették az érettünk meghalt Megváltót. Sz. Paula, ki Jézus születéshelyét, Bethlehemet választotta állandó lakhelyül, évenként többször zarándokolt a sz. sirhoz, a leglángolóbb szeretettel imádván Azt, ki a keresztfán meghalván, itt három napon keresztül a föld alatt pibent.

A Mindenható a szent sirt számos csodával tüntette ki. Egyiptomi Mária (Maria de Aegypto) tizenkét éves korában, a világ gyönyöreitől elesábitva, hogy szabad életet éljen, titkon elhagyta szülési házáat. Alexandriában tizenkét éven át bűnös életet viselt. Egykor véletlenül értesült, hogy a mondott városból nagyszámú zarándokok szállnak hajóra, miszerint Jeruzsalembe a husvétii szent napokat ünnepelejkék. Egy részről a kíváncsiság, más részről a szórakozás utáni vágy őt arra unszoló, hogy a zarándokok csoportjához csatlakozzék. A szent városba érvén, a többi zarándokkal együtt a szent-sir-templomba akart menni, hogy a szertartásoknak szemtanuja legyen. Azonban a templom bejárásnál a bűnös nőt valamely láthatatlan erő tartotta vissza. Erőt akart venni magán és a templom küszöbét átlépni. Hasztalan. Hosszabb fáradozás után kifáradván, az előcsarnok

lépcsőzetére ült és e sajátságos tüneménynek okáról gondolkodott. Ekkor történt, hogy az isteni malaszt sugara jótékonyan világosította meg bűnös szívének éjét. Szigorú bünbánatot tartott és, negyvenhét évet a sz. sir közelében töltvén, a nélkül, hogy magát érdemesnek tartotta volna a sz. emlékhelyek ktszöbét átlépni, Isten szeretetében 421-ben halt meg. Sz. Ágoston (Az Isten városáról^{8. fej.}) pedig a következő csodát említi. Hesperius nevű zarándok egy marok földet hozott magával a sz. sirról. Szent Ágoston tanácsára a hívek e marok föld fölött gyönyörű templomot építettek. Egykor egy, tagjaiban nyomorék ifjút hoztak a templomba, hogy Jézustól, kinek sírjáról hozott föld fölött épített templomban imádkozott, gyógyulását kieszközölje. S íme az eleven hit Jézusban csodára tevő őt érdemesnek; mert mindnyájok bámulatára rögtön meggyógyult.

A sz.-sir-templom föntartása és ékesítése minden időben a keresztény buzgóságnak egyik tárgyát képezé. Napjainkban egylet alakult, „a sz. sirról való egylet“, melynek főfeladata, hogy a templom méltó díszben fönálljon. Vannak egyéb ezélok is, melyeket ezen egylet magának kitűzött; ilyenek: a Jeruzsalembe, általában a Szentföldön levő sz. helyek visszafoglalása, főleg a sz. sir bírása, melyet jelenleg más felekezetekkel megosztaniok kell; továbbá a IX. Pius pápa által 1847-ben visszaállított jeruzsalmi patriarchatus föntartása; az ottani sz.-Ferenrendü szerzeteseknek, kik 600 év óta „a sz. s irnak hű őrei“, segélyezése; a sz. Józsefről, Nazarethről, Sionról s a jó pász torról nevezett apácákknak föntartása és terjesztése; végre az 1860-ban kegyetlenül meggyilkolt keresztények 10,000-re rugó árváinak neveltetése.

T. olvasóink közül is többen megemlékeznek jótékonyágukban a sz. sir őreiről, s mi ezen kegyes adományokat a bécsi com-miss ariatus útján a jó atyák kezeibe szolgáltatjuk. (Vége köv.)

A Golgothán.

Az élet halva van!
Minden bizonytalan;
S a hit kétségesen
Nem áll egy perezre sem.
Mert nem volt még soha
Oly s annyi sok csoda.
Ki látja a napot?
A nap kioltatott!
Mi még nem érezett:
A templom-mennyezet, —
S a kő, mi halva állt, —
Most érzi a halált.
Sok sir is nyitva áll:
Most hal meg a halál!
A hit most semmi sem!
S hitetlen is hiszen.
Hitetlen százados
A hitben áradoz:
Meg kell vallania,
Hogy ez Isten fia.

A százados keze alatt
Egy félszemű vitéz akadt:
E félszem egy égő iszony, —
Szól: „én ma még holt vért iszom.“

Istenkirály, vesztőhelyen,
A végboszu is megjelen;
S ki végboszut is állni kész:
Longini *) a szörnyű vitéz.
Sátán örömgunynyal kiált:
Éltessük az Istenkirályt!
Élj halva is, ha általad
Halál csak a halál marad; —
Ha sírjából kiszakíták,
Hadd éljen az egész világ!
S ha életet halálot ad,
Imádjuk a halálot!
És gunyfejét meghajtvá rá,
Letérdel a kereszt alá:
Hogy esdeklő szavaira
Leszállna az Istenfia!
Az imádság-átok kaczag, —
S a kinfára szörnyet hasad.
Szégyenli a holt test maga,
Pirul minden sebsillaga.

Csak ő a végbűn fergeteg,
Csak ő nem, nem rendüle meg.
S hogy a latrok lábszárait
Török ép vérfagyasztva itt:
Dühíti a vér lázroham,

*) Sz. Izidornál.

S a holt szívnek neki rohan, — Kisértetes villámú arez,
Lándzsát ragad s úgy szurja át A megmeredt rémült kudarcz,
Istenfia szent oldalát. És összerogy, s a hova dől,
Vér víz foly a kiszurt helyen, — Alatta elstüled a föld.
Ez a meghalt szívszerelem! S ő nem sülyed a földön el,
A legelső cseppvér pedig Feltartja egy titkos kötel:
Mely a vízzel vegyítettik, Ott függ a szörny pokol felett,
Hova cseppent le idelent? Ott tartja őt a szeretet, —
Longini vak szemébe ment. Még hitszemét nem emelé.
S ki holtra tört holtgyilkosul: A vérvizes holt szív felé.
Egyszerre megvilágosul. Nem! nézni, szól, — nem
S most két szemmel kell látnia: is merem, —
Hogy Jézus az Isten fia! Jaj Istenem! jaj Istenem!

Benőfy Soma.

Boldogságom gyászos...

Boldogságom gyászos napfogyatkozása
Meddig tart el, végét lelkem mikor látja?
S mely körülöleltél barna bánatfelhő,
Hogy ketté hasítson, a villám mikor jő?
Én Istenem! meddig várjak még hiába
A vigasztalásnak,
A szabadulásnak
Nyájas angyalára?

Szemem szerteséjjel hordozom az égen,
Reménységomnak feltünését kémlem.
Reménységomnak ragyogását várom:
Derítsen már hajnalt kínos éjszakámon.
De az csak nem jő fel... el vagyok temetve
Vigasztalásom,
Boldogtalanságom
Örök éjfelébe.

Most veszem csak észre... itt a kereszt fája,
Rajt függ a világnak elalvó világa —
A vigaszt, a hol nincs, távolban kerestem,
Mikor íme, itt van, közvetlen közelben.
Föltekintek Hozzá, szemem rajt nyugtatom,
Esedezve kérem
Sebeimre nékem
Vigaszt, gyógyírt adjon!

Megtört szemeidnek egy gyöngye sugára
Nappalt varázsolhat komor éjszakámra,
Átvert szived hulló legkisebb csepp vére
Enyhet adhat lelkem égető sebére,
Te, ki a világot magadhoz ölelted
Golgothának halmán
Érette elhunyván
Engem oh ne vess meg!

Hisz csak arra kérlek: add, hogy sírni tudjak,
Minden vigaszom már könyeimben van csak.
Lám, az ég is, akkor derült újra tiszta,
Ha a terhes felhőt magáról lesirta.
Hadd sírom el én is lelkem bufelhőjét,
Akkor tán meglátom,
A mire úgy vágyom,
Egem kiderültét.

Isten, meghallgattál! megindult már könyvem —
 A boldogság újra itt van a szivemben.
 Az egész világnak gyönyöre sem ér fel
 Bünbánó szememnek egy elsirt könyvével.
 Csak ki tapasztalta, hiszi el, hogy gyakran
 A kicsi kis könyben,
 Mely ragyog a szemben,
 Egész mennyország van.

Szöke Ádám.

Tobiás, a jámbor családfő.

(Vége.)

XIII.

Az előttek idegen utitárs így ismertette meg magát titkon: „Áldjátok — úgy mond — a mennynek Istenét, és minden élők előtt hálát adjatok neki, mert irgalmasságot cselekedett veletek. Mert a király titkát elrejtteni jó, az Isten cselekedeteit pedig kinyilatkoztatni és megvallani tisztességes. Jó az imádság a böjttel, és az alamizsna inkább, hogy sem az aranynak kinségeit gyűjteni; mert az alamizsna megszabadít a haláltól, és ő az, mely megtisztítja a bűnöket, irgalmasságot és örök életet találtat. — A kik pedig bünt cselekesznek és hamisságot, ellenségei az ő lelkőknek.”

„Kinyilatkoztatom azért nektek az igazságot, és el nem rejtem elöttetek a titkos dolgot. Mikor imádkozál könyhullatással és eltemetted a halottakat, és elhagytad ebédedet, és elrejtetted vala a halottakat nappal a te házában, és éjjel eltemetted őket — én az Ur elé vittem a te imádságodat. És mivelhogy kedves valál az Istennél, szükség volt, hogy a kísérlet megpróbálna téged. — És most az Ur küldött engem, hogy meggyógyítsalak téged, és Sárát, fiad feleségét az ördögtől megszabadítsam. Mert én Rafael angyal vagyok egy a hét közül, kik az Ur előtt állnak!” E szavak hallatára a két Tobiás megháborodott, és reszketve a földre esvén arcra borulának. — Az angyal bátorítá őket. „Békesség nektek — úgy mond — ne féljete. Mert, midőn veletek volnék, az Isten akarata által voltam, őt áldjátok, neki énekeljete. Láttam vala ugyan ti veletek enni és inni, de én láthatatlan étellel és oly itallal élek, mely az emberektől nem láttatik.”

„Ideje már, hogy visszatérjek Ahhoz, a ki engem küldött, ti pedig áldjátok az Istent és beszéljete meg minden ő csodálatos dolgait” (Tobiás k. 12. r. 6—20. v.).

Midőn az angyal ezeket mondotta volna, eltűnt szemeik elől, és többé nem láthatták őt. Ők tehát ismét arcukra borultak és úgy maradtak három óra hosszat, áldván az Istent, midőn pedig fölkeltek, elbeszéltek a házbelieknek és másoknak is e csodálatos dolgot.

Istennek ennyi kiváló jótéteménye, kézzel fogható gondviselése, az öröme sokasága, melyeket nekik szerzett, sokkal inkább betölték a jámbor Tobiás nemes szívet, hogysem azt magában elrejtteni képes lett volna. Mint a gazdag forrás, földrétegek alá rejtve, nyilást keres, melyen előtörjön, mit ha talált, kristály tisztaságban esergedez: úgy az isténfélő ősz is szívének teljéből merítette mély értelmű szavait, melyeket midőn dicsőnekben az Ur dicsőségére elzengett, profétái lelke a messze jövőre is vetette tekintetét. Ihletve a Szentlélektől (mint az öreg Simeon), ki világtalan napjaiban is szent malasztjának fényével lelkét megvilágította, megjövendölte Jeruzsalem elpusz-

tulását Nabukodonozor által, valamint helyreállítását is Cyrus alatt; továbbá megjövendöli a templom fölépítését, de leginkább megénekli a keresztény Jeruzsalem győzedelmét, melyet az új szövetség apostoli látoka az égből látott alászállani (sz. János titkos látások k. 21. r. 18. v.), értvén alatta az Istenember jegyesét, a kath. egyházat. Lehetetlen ide nem iktatni az öreg Tobiás szívből fakadt imáját, nem csak azért, mert a vallásos kebel örömmel gyönyörködik annak olvasásán, de azért is leginkább, mert fölleplezi szemeink előtt az örök bölesesség kettős czélját, melyet elérni akart a zsidó nép szétszóratása által, mely népet Philo böles az egész emberi-nem főpapjának és profétájának és a szent hagyományok őreinek nevez. E kettős czél pedig volt, hogy a büntetés által eszméljenek fel, és az Urhoz visszatérjenek, de főképen, hogy a halál sötétségében ülő pogányság közepett az igaz Isten ismeretét és a kinyilatkoztatás világosságát terjeszszék. Halljuk tehát az öreg Tobiás szép háladó imáját:

„Nagy vagy, Uram! örökké, és a te országod minden időben; mert te megostorozasz és meggyógyítasz, aláviszesz a pokolra, és visszahozasz, és nincs, a ki elszaladjon kezedből. Adjatok hálát az Urnak, Izraelnek fiai, és a nemzetségek színe előtt dicsérjete őt; mert azért oszlatott el titeket a nemzetségek közé, melyek őt nem tudják: hogy ti hirdessétek az ő csodálatos dolgait, és tudtukra adjátok nekik, hogy nincs más mindenható Isten ő kivüle. Ő ostromozott meg minket a mi hamisságinkért, és ő szabadít meg minket az ő irgalmasságaért. Tekintsétek meg azért, a miket velünk cselekedett, és félelemmel s rettegéssel adjatok hálát neki, és az örökkévaló királyt magasztaljátok cselekedetek által. Én pedig az én fogságomnak földjén hálát adok neki, mert megmutatta az ő dicsőségét a bűnös nemzetséghez. Térjete meg azért bűnösök és cselekedjete igazságot az Isten előtt, elhívén, hogy az ő irgalmasságát cselekszi veletek. Én pedig, és az én lelkem ő benne vígadunk! Istennek városa Jeruzsalem, megostorozott téged az Ur, a te kezeidnek cselekedetében! Adj hálát az Urnak a te javaidban és áldjad az örökké való Istent, hogy megépítse nyomon rajtad az ő hajlékát és visszahívja hozzád mind a foglyokat, és örülj örökön örökké. Fényes világossággal fogsz tündöklenni és a földnek minden határai követnek téged. A nemzetek messziről hozzád jönnek és ajándékokat hozván imádják te benned az Urat, és a te földedet szentnek tartják. Mert a nagy nevet hívják segítségül te benned; átkozottak lesznek, a kik megutálnak téged, és elkárhoznak mind, a kik káromolnak téged, és áldottak lesznek, a kik téged építnek. Te pedig örüdeni fogsz fiaidban, mert mindnyájan megáldatnak, és az Urhoz gyülekeznek. Boldogok mind, a kik szeretnek téged, és a kik örülnek a te békességeden. Én lelkem, áldjad az Urat, mert megszabadította Jeruzsalemnek városát minden háborúságaiból a mi urunk Istenünk. Boldog leszek, ha maradékaik lesznek az én magomnak Jeruzsalem fényességének meglátására. A Jeruzsalem kapui zafir- és smaragdból építettek föl, és drágaköből az ő kőfalainak minden kerületei, és az ő utcaiban az alleluja énekelteik. Áldott az Ur, a ki fölmagasztalta őt, és az ő országa örökön örökké rajta legyen.” (Tobiás 13. r.)

XIV.

„Boldog férfiú, ki az Urat féli, az ő parancsolataiban igen nagy kedve telik. Hatalmas lesz a földön ivadéka; az igazak nemzedéke megáldatik. Dicsőség és gazdagság lesz házában.” (111-ik zsoltár 1—3. v.) Az Irás szavai talán sehol sem teljesedtek úgy be, mint az öreg Tobiás családjánál. Ötvenhat éves

korában vesztette el szemei világát; hatvan éves volt, midőn azt visszanyerte, miután megpróbáltatását négy évig egész odaadással viselte. Élt még ezután 42 esztendő és a hosszú idő, az Irás szerint, isteni félelem és öröm közt mult el. Látta hét unokáját és azok gyermekeit, ezekben mintegy újra született és megifjodott, őket oktatta, nevelte. Halála óráján, midőn fia és unokái ágya köré gyülekeztek, hogy áldását vegyék, szép intéseket adott nekik. Mindenek előtt megemlékezett Ninive közel-lévő Jeruzsáról, és a zsidók visszatéréséről hazájokba, azután áttér Romzsaalem és a templom fölépítésére, nemkülönben annak leandó dicsőségére, azután övéihez fordul: „Hallgassátok — úgy mond — édes fiaim, atyátokat, szolgáljatok az Urnak igazságban, és azon tudakozzatok, hogy melyek kedvesek neki, azokat eselekedjétek; és fiaitoknak megparancsoljátok, hogy igazságot eselekedjenek, és alamizsnálkodjanak; hogy megemlékezzenek az Istenről és áldják őt minden időben igazán és teljes erejükből. Most azért, fiaim, hallgassatok engem, és ne maradjatok itt, hanem a mely napon eltemetitek anyátokat én mellém egy koporsóban, attól fogva készüljétek utra, hogy kimenjétek innen, mert látom, hogy az ő bamissága neki végét szakasztja“ (Tobiás k. 14. fejt.).

Kimulása esüendes volt; a halál az élet verőfénye, vizsgálja. A lélek kibontakozott a test kötelekeiből és örömmel röptült oda, hová egész földi életén át kívánczolt — atyáihoz. — Anna, jó hitestársa csakhamar követte őt sirattatva egész házínépétől, kik soha sem tudták őt elfelejteni.

Megadván Tobiás végülének a végtiszteletet, fölkerelkedett övéivel, és az atyai intéshez hiven elutazott Ninivéből Ekbatanába, ipához és napához, kiket jó egészségben, tisztaságban talált, szüléi helyett ezeknek viselé most gondjokat, ő fogta be szemeiket. Haláluk után Raguel minden vagyona reá szállott, és élt új hazájában 99 éves koráig. Hosszu élettel áldotta meg őt az Isten azon ígéréthez hiven, melyet a tiz parancsolat köztáblájára vésett a Sinai hegyen. „Rokonsága — mond a sz. irás — és minden nemzetsége jó életben és szent magaviselésben marada meg, úgy, hogy kedvesek volnának mind az Istennél, mind az embereknél, és a földnek minden lakóinál.“

V a r g a Mihály.

Katholikus hitelet

Peat, mart 20. Mult évi szeptemberhó elején, midőn már jelentkezni kezdtek az alföldön a rosz termés szomorú következményei s szükölködő testvéreink segélyért esengő feljajdulása mindenütt vizsgálgra talált, Remellay Gusztáv, ki több év óta sikerrel működik az ifjusági irodalom terén, azon szerencsés gondolatra jött, hogy az „Ifjuság Lapja“ban, melynek főmunkatársa, a legszebb keresztényi erény, a felebaráti szeretet nevében felszólítsa a lap kis olvasóit, hogy az alföldi szegény gyermekek segélyezésére 10—10 krt adakozzanak, hasonló jótékonyra buzdítsák barátneikát s barátjaikat is. Alig hogy megjelent Remellay érzékeny s a gyermekek szívére hatni képes nyelven írt felhívása, rögtön mindenfelől érkeztek a „Jó szívu leánykák- s jó kis felebarátok“nak, mint őket Remellay elnevezte, küldeményei. A többség 10—10 krt küldött, de voltak sokan, kik nagyobb, 1-5 frt összegeket is áldoztak a jótékony oltárára, minek eredménye az lön, hogy a jó gyermekek adakozásaiból Remellay rövid idő alatt 26 alföldi községbe küldhetett 20—30 frt segélypénzeket a szegény gyermekek számára, mely segélypénz Remellay ur által fölkerült valamely helybeli asszonyág által a lelkes urak közbejöttével osztott ki. A jó szívu leánykák s jó kis felebarátok közt, kiknek száma jelenleg 4600, a társadalom minden osztályából vannak gyermekek s az Odeschalchi, Almássy, Cziráky, Pejasevics, Bethlen,

Béldy, Kun, Podmaniczky, Keglevics, Hugonay, Teleky, Jósika, Prónay, Csáky, Dessewffy, Szepes, Wenckheim stb. mag-nási családok gyermekei a cselédekkel, pesztonkakkal, ustoros gyermekekkel szövöttek a szép czélra. Az „Ifjuság Lapja“ban közölt számadás szerint Remellay eddig 1200 frtnál többet fordított kedves kis barátnei s barátjai adakozásaiból mindenféle jótékony czélokra; így többek közt Pesten a szürkenénéknél 8 hó óta két árva leányt tart, eltartja továbbá öt hó óta néhai Zarkóczy jászfényszarusi tanító előbb a legnagyobb inségben sinlödött árváit, a szolnoki levesosztó intézetnek, a szürkenének levesosztó intézetének, a pesti kenyérsztó választmányának, a budai levesosztó intézetnek szép összegeket küldött, s a magyar gazdasszonyok egyesülete által tervezett árvaléányképezdére eddig már 220 frtot adott. Reményli, hogy ezen összeget 2000 frtra sikerülend emelni a jó gyermekek folyvást küldött adományai által. Remellay hetenkint értesítést közöl kis barátneihoz s barátaihoz az „Ifjuság Lapja“ban s ezen értesítést, valamint átaljában e téren egész működését a vallásosság szelleme lengi keresztül. Az ur Isten parancsára való hivatkozás s a keresztényi szép kötelességek teljesítésére való buzdítás jellemzik Remellay szép működését, s ezt tettek által is igazolja; például sz. Erzsébet napján, mint annak idejében megemlítettük, a budai sz. Erzsébet-apáczák zárdájában több kis leány által szép összeget osztott ki szegény gyermekek közt, sz. Imre hg napját mindenfelé megülette kis barátnei s barátai által; több ünnepélyeket is rendezett, s mindegyik szent isteni-tisztelettel vette kezdetét. Legközlebb pedig a jó gyermekek vallásos érzeményét s hazánk biboros főpapja iránti kegyeltes tiszteletét, mint hű képviselőjük az által tolmácsolta, hogy ő eminentiája, Magyarország bibornok-hg-primása, mint minden magyar gyermek által tisztelt nyájas főpap s a jó gyermekek szerető aggastyán arany keretű szép arczképét, hazánk mennyei Védasszonya szép képét s pauli sz. Vince, a szürkenének védszentje arczképét függesztette fel az árva leánykák ebédülő termében. Mátyás király elválasztatása évnapiját (jan. 22.) is mindenfelé megülette a jó gyermekek által alkalmi szavások által legjelesb írónkból s költőinkből, ugyanaz nap Kolozsvárt, hol a dicső király született, Aradon és Nagyváradon szép összeget osztott ki a gyermekek által a szegény gyermekek közt, valamint Pesten is s pedig a Duna jegén, hol Szilágyi M. hósei Mátyást királynak kiáltották ki, s Budán a Boldog-Asszony egyház előtt, hol királylyá koronázott, pénzt osztott ki a gyermekek által a szegény gyermekek közt. Örömmel értesültünk, hogy a leánykák közt legnagyobb tevékenységet a kis Klobusiczky Ilona, néhai Klobusiczky Péter kalocsai érsek unokahuga fejtett ki; hogy Kassán ft. Schmidt Kálmán premontrei rendü kanonok buzdítására az Orsolya apáczák zárdájában levő minden növendék, a városban is több mint 200 leányka csatlakozott a jó szívu leánykák számához. Aradon szintén 600 jó szívu leányka iratta be magát, mit nagyrészt ft. Liszy Sándor gymnasiumi igazgató s a többi tanító s növelde tulajdonos urak s nők buzgalmának köszönhetni. Legközlebb pedig abaujlaki Teleky Mari és Kornelia kis testvérek, kik már többször szép összegeket gyűjtöttek, szép készítményeiket kijátszván, a bejött pénz felét, 43 frtot, a helybeli egyház beldiszítésére adták át, felét pedig Gusztai bácsinak, mint a jó gyermekek Remellayt nevezik, küldték be jótékony czélokra. Örömet és folytonos kintartásra szóló buzdítást merithetnek a jó kisdedek abból, hogy a magyar gazdasszonyok egyesületének választmánya a közgyűléshez tettjelentésének 8-ik pontjában egészen az ő szép tetteikről s az egyesület czéljaira szánt, 600 frtnál többre menő adakozásaikról szól. A jó gyermekek ezen szép törekvését látja az Ur s följegyzí az élet könyvébe. Az Isten áldja meg s nevelje a jóban a sok jó kis gyermeket!

X.

Szolnok, martius 11. Tegnap volt szerencsénk gr. Károlyi Edéné, gr. Zichy Ferenczné és Damjanich Jánosné ő méltóságukat városunk falai között üdvözölhetni, kik az inségi konyhák megtekintése végett a fővárosból Szolnokra lerándultak. Az indóháznál a város elüljárói s kitünőbb polgáraink fogadták hódolatteljesen a magas hölgyeket, s egyik jeles fogárunk Eberth Vincze ur, ki kezdetül fogya az inség ügye körüli ernyedetlen buzgalmban nem tudott lankadni, di-

szes fogatán a magas vendégnöket házához szállította. Innen csakhamar a zárdába siettek ő méltóságai, s először is a zárdafőnököt tisztelték meg magas látogatásukkal, az inségesek élmezését illető szűkségelekről vele tanácskozában; majd az inségi konyhába mentek ő méltóságai, hol épen a második csapat részére hussal vegyített riskásából készült az ebéd. Melyen meghatotta ő méltóságait a jelenvolt nagyszámu inségesek szenvedő kinézése, s többeket közölök pénzbeli segélylyel megörvendeztettek. Elkészülvén ez alatt az ebéd, először is magok kóstolták meg az ételt, s nagy érdekeltséggel nézték végig a tüstént eszközlött kiosztást. Délutáni 2 óra volt, midőn az inségesek eltávoztak, s ő méltóságai a konyhákban működő 60 főzőknek fejenként pénzbeli segélyt nyujtván, a szürke-nének éléstárát vették figyelmök tárgyává, s minden szűkségesekről magoknak tudomást szerezvén, biztosították a jó nénikéket, hogy, míg csak szükség leend, a magyar gazdasszonyok egylete gyámolítani fogja konyhájakat. Végre a zárdafőnöknek 80 irtót o. é. kézbesítettek azon kegyes meghagyással, hogy azt ott használja fel, a hol legnagyobb szűkséget látandja. Így 3 órai időzés után a fentiszelt polgár házánál ebédjüket végezvén, s még néhány beteget is meglátogatván, kiket ruhával s pénzbeli segélylyel bőven elláttak, az esti vonattal ezerek áldásai kíséretében visszatértek édes övéik körébe, egy vigasztaló napnak örök emlékét hagyván magok után.

Tanács Neit, zárdafőnök.
Hajdu-Dorogh, febr. 12. A hála szent érzete ismét egy drága gyöngyöt fűzött azon érdemkoszoruba, mely nm. kisapponyi Bartakovics Béla egri érsek ő kegyelmességét oly igazságosan megilleti. A mult napokban ugyanis tek. O. J. ur a kegyelmes főpásztorhoz az iránt folyamodott, hogy méltóztatnék hathatós közbenjárásával kieszközölni, miszerint Egerben tanuló fia a hirlapok útján közölt ösztöndíjak valamelyikét megnyerhesse. És ime a jóságos főpap — tudván, hogy O. J. ur temérdek csapásokkal sujtatott mind a mult, mind az előbbeni években — nem csak pártfogását ígérte az ajánlott fiu részére, hanem sajátkezűleg irt levelében a legöszintébb atyai részvét hangján vigasztalván O. J. urat, tudtára adta, miszerint az angol kisasszonyok növeldejében levő két leánykájáért is a jövő fél-évben maga ő kegyelmessége fog fizetni 200 o. é. forintot, hogy így O. J. urnak az atyai gondoskodás terhét megkönnyítse. Jelen voltam a becses levél fölolvadásán, s láttam a megvigasztalt apának s anyának könyben uszó szeméit, de látta ezt az Isten is, és a jótéteményt, mely ezen hálakönyveket előidézte, bizonyosan följegyezte az örök élet könyvébe! Én pedig ide irtam, hadd olvassák többben és mondják velem együtt: hogy azt a kegyesszívű főpásztort, ki isteni mesterét oly híven követi az irgalmasság útján, a Mindenható még igen számos évekig éltesse!

Társulati ügyek.

Fölhívás a t. cz. írókhoz.

A Szent-István-Társulat a nyilatkozó közohajtásnak megfelelni kívánván, jövőre működéseinek egyik főágát a népies irodalom képezendi, mely által leginkább hathatni remél a romlatlan lelki s a jóra mindig hajlandó s törekvő köznépre s hitélete fokozására.

Ennél fogva tisztelettel fölhívja mindazon t. cz. írókat, kik vallásérkölesi irányu műveikkel a magyar nép szellemi és anyagi jólétét czélozzák, miszerint kész vagy irandó műveikkel azok kiadatása végett a Szent-István-Társulathoz fordulni sziveskedjenek.

Ugyanis: a nevezett társulat elhatározta, miszerint a népies irodalmat fölkarolva, az e téren fölmerülő s magasztos czéljával egyező jelesebb műveket terjeszteni fogja azok időnkinti kiadása által, részint lapjaiban, részint a társulati naptárban, de önállólag is, a mint ezt legezelszerűbbnek itelendi és a művek terjedelme kívánja.

Tájékozásul megjegyeztetik, hogy e művek lehetnek: kath. hitágazati s szertartási fejtegetések, vallásérkölesi elbeszélések, vagy rövidebb regények, hazai történelmi, természettani, gazdasági stb. érdekesen összeállított és népies irányu czikkek, és

pedig oly terjedelemben, minőt épen a tárgy kíván, a társulat rendelkezésétől függvén egy s ott használni föl azokat, mikép s hol legezelszerűbbnek találandja.

A társulat által kiadandó művek szabályszerű megbiraltásuk s megjelenésük után díjaztatni fognak, nevezetesen: 12-drétti ívtől oly alakban, (a minő például „Berta királyné“) fogván azok megjelenni, **15—30 frttal**, fönhagyatván a t. szerző uraknak, ha a társulattal külön egyezkedésbe akarnának bocsátkozni.

Végül fölhívja a társulat a t. cz. írók figyelmét még az úgy nevezett ponyvairodalomra is. E részben oda törekszik a társulat, hogy az e nemben mérges gombaként fölmerülő kártékony terményeket megakadályozza s az elfoglalt térről leszorítsa oly művecskéki kiadása által, melyeknek, mint hogy egy-két fillérért a legszegényebb néposztály által is megszerzethetők, üdvös hatása kétségbevonhatlan, sőt nélkülözhetlen szűkséggé vált, tekintve azon botrányosan babonás, sokszor erkölesrontó írkat, melyek ezer és ezer példányban árultatnak és elkelnek. A társulat az ily czélnak megfelelő művecskéket nem csak szivesen fogadja, hanem díjazni is kész.

E szerint a beküldendő művek kiadatnak:

a) Önállóan, ha azok terjedelmesebbek.

b) A naptárban vagy lapokban, ha rövidebbek.

c) Egyes lapokon vagy kisebb füzetekben, ha a ponyvairodalom körébe tartoznak.

A fön elősorolt munkálatok a Szent-István-Társulati igazgatóságához (Pest, borz-utca 3. sz.) bérmentesen küldendő, oly levél kíséretében, mely a szerzőnek a fönbbiekhöz képest világos kívánalmát fejezi ki azok mikénti díjaztatása iránt.

Kelt Pesten, mart. 16-án 1864.

A Szent-István-Társulat elnöksége meghagyásából
 Garay Alajos, h. igazgató.

Pest, mart. 20. 1864. A Szent-István-Társulat folyó hó 10-én tartá havi választmányi gyűlését gr. Károlyi István elnök ő méltósága elnöklete alatt. A mult választmányi gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után:

1) Elnöklő gróf indítványa folytán határozatott, miszerint a jegyzőkönyv jövődre a gyűlés utáni legközelebbi napokban elkészítetvén, az az elnökségnek benyujtassék.

2) Ugyan elnökgróf ő méltósága az előbbi választmányi gyűlés határozatánál fogva obajtasát fejezte ki, miszerint az ügyvizsgáló bizottmány munkálata fölolvastottak tekintetvén, azon része, mely a javaslatokat tartalmazza, pontról pontra felolvastassék és megvitattassék, a másik rész pedig, mely a kiküldött bizottmány jelentését foglalja magában, egyenesen a közgyűlésen tárgyalassék. Mire Illucz-Oláh János előadá, hogy tudomására jutott, miszerint Daniélis József egri volt nyomdaigazgató fölvilágosító s öngazoló iratot nyujtott be az ügyvizsgáló bizottmány munkálatára vonatkozva s kéri a választmányt, hogy az a javaslatok tárgyalása előtt fölolvastassék.

Ezen kívánat ellenében kijelentetett, miszerint a bizottmány az illető tisztviselőket a fölvilágosítás-adásra nem csak fölzsólitotta, hanem erre a közgyűlés határozatánál fogva is köteleztettek s így az kellően elmulasztatván, csak is az ügyvizsgáló-bizottmány elé tartozhatik, annál inkább, mert más hasonló beadvány is érkezett a társulathoz; ennek folytán a kérdéses iratok a bizottmányhoz utasítottak, azon megállapodással, miszerint az ügyvizsgáló-bizottmány e fölvilágosításokat tekintetbe véve, a netalán szűkségeseknek találandó módosításokat megtevén, ezeket illetőleg észrevételeit a közgyűlésen „Jelentésé“hez mellékelje.

3) Fölolvastatván a bizottmányi munkálat javaslatai pontonként, a választmány, mely különben a bizottmányi munkálat főpontjait s így a dolog lényegét helyeselve szinten magáévra tette, a bizottmányi javaslatnak némely, nevezetesen a nyílt kérdéseki fönhagyott tárgyakra nézve saját véleményét a következőkben nyilvánította:

a) A javaslat 2-ik e) pontjában a bizottmány a közgyűlés figyelmét különösen fölkéri a társulati lapok érde-

kében: „Valljon ezentul is mind a két, magyar és német lap föntartassék-e vagy csak a magyar? Mert habár a bizottmány mélyen át van is hatva azon igazságtól, hogy a kath. érdekek minden nyelv és nemzetiség kérdésén felülállanak s habár az apostol mondata nyomán: nincs többé különbség sem görög sem zsidó közt, mert mi mindnyájan Krisztuséi vagyunk, legveszélyesnek tartanák nemzeti scissiót idézni elő ép oly társulatban, mely kiválólág katholikus, mindazonáltal mégis, miután előtte fekszik a „Katholischer Christ“ kiadására fordított ötévi tetemes áldozattal járó költségek kivonata, különben pedig ilyenmü lapok más uton jobbnál jobbak szét vannak terjedve az országban, nem tartotta helyén kívülinek, hogy ez iránt a közgyűlés figyelmét fölhívja.“

E tárgyban gr. Cziráky János ur ő exca szolván, indokolta, miszerint igen kívánatos, hogy a társulat által habár áldozattal a „Kath. Christ“ föntartassék, sőt kívánatos volna még a töt kath. néplap fölélesztése is, hogy a társulat minél inkább megfelelhessen a kath. érdekeknek. Ezek s egyéb hozzászólások folytán a választmány abban állapodott meg, hogy a német kath. lap föntartását habár áldozattal is ohajlja, olykép mégis, hogy az havonként kétszer adatnék ki költségkímélés tekintetéből, e mellett szükségesnek látja, hogy azon nm. s mélt. hazai főpásztorok, kiknek megyéiben a német ajku hívek nagyobb számmal vannak, fölkéressenek e lapnak a lelkipásztorok közreműködése által pártolására s terjesztésére.

b) A javaslat A. részének 2. f) pontjában mondatik az Encyclopaediára nézve különösen annak tetemes kiadási költségeinek elsorolása után: „Ezzel azonban a bizottmány legkevésbé sem akarná a művet végkép elejteni, miután czélszerű szerkesztés és helyes kiállítás mellett hasznosságáról meg van győződve. De igen is ohajlja, hogy átalakíttassék.“

Tartalmára nézve kívánná: hogy legyen rövidebb, tömöttebb, a katholikus igényeket pedig sehol és semmiben szem elől ne téveszse. Ez oknál fogva habár a bizottmány sem akarná, hogy azon cikksorozatokból egy is kimaradjon, melyek más jelesebb Encyclopaediákban föltalálhatók; de véleménye szerint különös gond csak azon tárgyakra lenne fordítandó, melyek a vallást, az egyházat és hazai dolgokat közelebből érintik. Tudva van, mennyire élt már vissza a hitetlen sajtó elferdítések és gonosz kohlományok által főleg Encyclopaediákban a kath. vallás és egyház meggyűlöltetésére, és nem titok: hitfeleink közül is hányan találkoznak, kik nem bírnak a kath. egyház minden intézményeiről helyes fogalom- és nézettel. Mig tehát az első irányában a hazugságok és elferdítések visszatörzése s kiigazítása, az utóbbiakra nézve a kellő felvilágosítás lenne a szoros föladat. Mi a hazai ügyeket illeti, ezek minden becsületes honpolgárt érdekelnek.

Hogy azonban e kitézött czél szerencsésen megközelíthessék, szükséges lenne:

először egy általános program kidolgozása, mely szabatosan körülvonalozná a munkatért, melyen mozogni, s kijelölné az irányt, melyet követni kell. E nélkül a mű cikkeiben csak ide s tova ingadozva áradoznék a nélkül, hogy a czél megközelíthetné. A program kidolgozásával egy kiküldendő bizottmány lenne megbízandó;

másodsor: tárgy- és bettiszerinti index készítése A—Z-ig, mely valamint a fölveendő tárgyak, ugy ezek sorozatát is meghatározná. A Török Jánostól eddig készített jó szolgálatot tehetne azoknak, kik ezen index készítésével megbízatnának;

végre a szerkesztési gond csak is egy szerkesztőre volna bízandó, ki az irány tisztasága s egyéb kiállítási kellekekről is felelős lenne.

Mindez természetesen hosszabb időt venne igénybe és ennélfogva az „Encyclopaedia“ továbbfolytatása mindaddig felüggasztve maradna, mig a dolgozatok komoly megvizsgálása után a választmány által is helyben nem hagyatnának. De ez a társulatnak legkevésbé sem volna hátrányára, nem csak azért, mivel ezek után a munka tökéletesebben és a czélnak megfelelően állíthatnék ki, hanem azért is, mivel addig a „Szent-írás“ kiadása is befejeztetvén, tulterhelhetés nélkül lehetne azt tovább folytatni.

Egyébiránt a bizottmány ohajtaná, hogy az Encyclopaedia X—XV. kötetet meg ne haladna s legalább is ennyi év alatt

be is fejeztetnék. Nem csekély föladat ez, miután a társulat más munkák kiadására is czéljánál fogva kötelezve van, de az időben, terjedelemben és pénzben rendezes vitt gazdálkodás itt is kisegítendő, ha pontosan követni fogjuk.

E tekintetben a bizottmány a következő javaslatokat terjeszti elő.

Lehetne az Encyclopaediát előízetés útján is tovább folytatni, mikép a Cantu Caesar historiájával történik. Ez esetben az előízetési összeg határozná meg a mennyiséget, mit éven át belőle nyomtatni lehetne;

de ha ezen indítvány többek ohajtasával már csak azért sem találkozánk, mivel eddig az Encyclopaedia tagilleték fejében adatott s e jogukról lemondani nem akarnának, akkor két alternativa állna elő:

vagy egy éven át a 90 ívből esakis harminczet adni,

vagy ha többet ohajtanának például 60 at, akkor az évi tagdíj is 5 frtra lenne fölemelendő mindaddig, mig az Encyclopaedia be nem fejeztethetik.

E tagdíj fölemeltetése azon esetben is mellözhetetlen lenne, ha addig is, mig a Szent-írás kiadása tart, szintén ohajtanák, hogy az Encyclopaedia megszakítás nélkül folytattassék. Mert a három forint évi tagdíj mellett 40 iven felül adni valamit, annyit volna, mint a megkezdett kimerítést tovább folytatni.

Végül a bizottmány minden nehézségek kikerülése végett még azt is megjegyzi, küllalakjára ezentul is változatlan maradna az Encyclopaedia; továbbá a már kijött négy kötet csak akkor lenne a többi részhez idomítandó, miután már az egész munka teljesen befejezve megjelent.

Mindezek nyílt kérdéskép állíttatnak a t. cz. közgyűlés elé: a választás és határozat hozzá mint egyedül illetékeshez tartozván.“

A választmány a fölmerült és megvitatt nézetek folytán a bizottmány javaslatának második részét fogadja el, mely szerint az Encyclopaedia mindenestre tagilletmény gyanánt adassék s pedig mihelyt a Szent-írás kiadása befejeztetik; valamint, hogy az 100 ives kötetekre osztva évenként 33 ivenyi füzetekben a tagdíj föemelése nélkül, kisebb mérvben, a közgyűlésből kiküldendő bizottmány által készítenő program szerint, egy szerkesztő közreműködése mellett adassék ki.

c) A javaslat B. része 3. pontjában a társulati vagygonra nézve mondatik: „Miután a hagyatéki s alapítványi tőkék is forgókká tétettek s ekkép rendeltetésük szerint nem kamatozhatnak, mindenestre visszaállítandók. De ez egyszerre nem történhetik a nélkül, hogy a társulat működésében föl ne akadjon. E végből a költségvetésben erre is bizonyos, közgyűlésileg meghatározandó összeg fölveendő, mely kamatozásra kiadva, nem sok év leforgása után az egész alapítványi tőket kiegészítendő, mikor aztán a költségvetésből végkép kimarad. Magától értetődvén, hogy mindaddig a kamatok a tőkéhez esatozólandók, mig az egész alapítványi s hagyatéki tőkék ki nem egészíttetnek.“ — A hagyatéki s alapítványi tőkékre nézve a bizottmánynak ezen javaslatát is helyesléssel fogadta a választmány, mégis akkép ohajtaná bővíteni, hogy a hagyatéki s alapítványi tőkék számadásához évről évre oly táblás kimutatás esatoztassék, mely a hagyományozók és alapítók névsorán kívül a hagyatékok egyes és sommás összegét, valamint azok czélját és rendeltetését föltüntesse.

d) A B. rész 5. pontját: „Mily nagy hátrányára szolgál a társulatnak az évenkénti tagdíjak oly késedelmes befizetése, mikép ezt a bizottmány oly nagy hátramaradt összegekben főnebb kimutatta, a dolog természetében fekszik. A társulatnak ugyanis az évi tagilletményeket ki kell állítania, az ezeket alig fedező tagdíjak pedig nagyrészen kimaradnak. Miből tartsa föl tehát magát a társulat? E végre, hogy e nagy rendtelenség jövőre meggátoltassék, indítványozza a bizottmány:

a) Azok, kik Pesten és közelkörnyékén laknak, ha egy évnegyed után, a távolabb lakók pedig, ha sept. hó végeig tagdíjajkat be nem fizetik, az elnökség vagy igazgatóság útján kötelezők teljesítésére egész udvariassággal felszólíttassanak. Ha ezt a megintés után pár óra sem teljesítenék, tagilletmények visszatartóztassanak, egy év leforgása után pedig a tagok sorából kitörültesse. Hasonló eljárást kell követni azon alapítótágokra nézve is, kik sem az alaptőkétől járó évi kama-

tot nem fizetik, sem a részleteket a kiszabott időben pontosan be nem szolgáltatják. Szükség esetén az intést ismételni is lehet.

b) Azok pedig, kik már több éven át hátrálékban vannak és a közgyűlés után még egyszeri felszólításra sem tisztáznak tartozásaikat, neveik hírlapok útján közléteendők, azután a tagok sorából kitérülendők, fennmaradván még a társulatnak más utja is jogos követelésének érvényesítésére, miután az illetők tagilletményeiket különben megkapták. De addig is tagilletményeik visszatartandók — a választmány az eddiginél erősebb és ezélszerűbb intézkedések elkerülhetlen szükségét és hasznát belátva, egész terjedelmében elfogadta, s csakis azt kívánja megjegyeztetni, hogy a nem fizető tagok neveinek közzététele a lapok útján mellőztessék.

c) A javaslat (C) részében a társulat organismusára s különösen az ügynökségre nézve, mely eddig a társulat mechanizmusát vitte, a bizottmányban kétféle vélemény merült föl, mely nézeteit külön pontokban terjeszti elő: az egyik az üzletivelnek egyszerűsítés és költségkimelés tekintetéből könyvtárra leendő átruházását, a másik az ügynökségnek ezélszerű reformok mellett továbbra fentartását óhajtja. — A választmány elismeri ugyan a könyvtár általi kezelés egyszerűségét és előnyeit a társulatra nézve, mindazáltal fontolóra véve az aggodalmakat, melyek az ügynökség elejtéséből származhatnak, az ügynökség fentartása mellett nyilatkozott mégis olyképp, hogy az tökéletesen könyvtárra lára állíttassék, oly egyénre levén bizandó a könyvek kezelése, ki könyvtárral jártassággal és szakismerettel bír; s hogy az előbbi tervezetből mindaz, különösen mi a könyvek bekötésére s az ellenőrködésre vonatkozik, figyelembe vétessenek az ügynökség fentartása mellett is.

4) A bizottmány javaslatában foglalt költségvetés folyó 1864. és jövő 1865-ik évekre elfogadtván a választmány által, ennek kidolgozására valamint az ezen években kiadandó könyvekre nézve egy javaslat előterjesztésére ft. S o m o g y i Károly ö n g a elnöksége alatt H o p f János, B r ü n e k József, H i l l e z O l á h János választmányi tagok és a társulati tisztviselők kiküldettek oly megbízással, hogy a költségvetési munkálatot a jövő közgyűlést megelőző előkészületi gyűlés elé terjeszszék.

5) Az ügyvizsgáló bizottmány zárszavaira: „Ámde mivel Istené az áldás, zárszóul a kiküldött bizottmány még ezt is indítványozni bátorodik: mi eddig elmaradt, mutatassék be társulatunk az egyház szentséges Fejének, kérjük ki annak egyházzalig történendő megerősítését és rá apostoli áldását.

Mert azon erős hitben él a bizottmány és, hiszszük, a társulat minden egyes lelkes tagjai, hogy az, mit az Üdvözítő személyesítője a földön helyberhagy és megáld, helybenbogyatik mennyben is és arra hullani fog fölülről az ég áldása, mely csak maga termékenyítheti meg mindazt, mitől az emberi vállalat vagy törekvés sikert és dus gyümölesöt vár vagy ígér magának — a választmány közohajtása abban nyilvánult, miszerint lelkesedéssel kívánta ennek mielőbbi kieszközöltését a legalkalmasabb és legezélravezetőbb uton.

6) A bizottmányi javaslatok fölolvása s az e fölötti tárgyalások után gr. Czirák János ö exéja szívelyes köszönetét fejezte ki a választmány nevében azon buzgó, lankadást nem ismerő s sikerdus működéséért, melyet az ügyvizsgáló-bizottmány a társulat ügyeinek rendbehozása s javaslatai által tanúsított; minek helyeslését a választmány jelenvolt tagjai öszinte éljenekkel és az által jelenték ki, hogy ez elismerést jegyzőkönyvileg is kifejeztetni határozták.

7) Elnökgróf ö mlga jelenté, hogy bibornok és herezeg-primás ö eminentiája a közgyűlés tanácskozásait saját elnökléte alatt kívánja vezetni. A választmány értésére jutván, miszerint ez husvét második vagy harmadik betében történhetik meg legalkalmasabban ö eminentiája részéről, abban állapodott meg, hogy a közgyűlés napjának meghatározása ö eminentiája magas tetszésére bizassék.

8) A jövő közgyűlésen szavazattal bíró tagok számának constatirozásával alelnök ö nagysága s a társulati tisztviselők bizattak meg azon hozzáadással, hogy a közgyűlésig jelentkező

uj tagok, nem levén azok előbb szabályszerűleg valamely választmányi gyűlésen bejelentve, még nem szavazhatnak.

Végre 9) a társulati pénztárnok olvasá föl jelentését 1863-ik évi számadására vonatkozva, melyet okmányolva az igazgatóságának már át is adott, hogy a számvevőnek megvizsgálás végett kézbesíttessék; nem különben előterjeszté a folyó évi bevételeket és kiadásokat a gyűlés előtti napig, melyekből kitűnt, a társulati pénztárnak jelen megnyugtató állapota.

Különfélék.

— Bibornok-herzeg-primás ö eminentiája páratlan nagylelkűségének újabb bizonyítékát adta az által, hogy az inségesek javára legközelebb ismét 2000 frtot adományozott.

— A mgos esztergomi főkáptalanhoz a szolnoki zárdafőnöktől a következő köszönő irat érkezett: Méltóságos főkáptalan, kegyes jötevő urunk! Mélyen meghatott bennünket az esztergomi főkáptalannak a szolnoki inséggel küzdő lakosok irányában tanúsított azon magas figyelme, hogy a nyomor enyhítésére 50 mázsa lisztet nagylelkűleg felajánlani kegyeskedett. Valóban enyhítő balszamként esett a páratlan nyomor sulya alatt nyögő hiveimnek felüdítésökre nyújtott nagy könyöradomány — melynek segélyével képesek leendünk az inségesek ezreit a bizonyos éhhaláltól megmenteni. Isten ö sz. felsége, ki gazdag az ö adományaiban, fizesse vissza Méltóságotoknak sokszorozott kamattal, a felebaráti szeretettel nyújtott áldozatot. — Mi fel fogunk lelkesülni a szeretet és részvét emlékenél s hiveinkkel egyetemben naponkinti szent imáinkban nem feledkezünk a m. káptalan boldogságaért az ég kegyelmes urához buzgón esedezni. Szolnokon martius 18. 1864. legkészebb szolgálók Tanács Neit s k. zárdafőnök s lelkész.

— Farkas Imre székesfehérvári püspök ö mlga az al földi szülőködők segélyezésére ujjal 200, és Rezuések Antal zirczi apát ö n g a ugyane ezétra 100 frtot küldeni méltóztatott.

— (Netessék előfizetni, csak aláírni) „Nep-szerű skönnyű **falusi predikációk**, melyekből a városi is érthet.“ A lelkipásztorkodással foglalkozó magyar clerusnak nem czikornyás, nehézkés, theoreticus, abstract, — hanem az életből merített népszerű, velős, practicus, mindemellett hasznos, kecsesgetető beszédekre van szüksége, melyeket sokfelé igénybe vett ideje hiányában néhány olvasásra is magává tehet. Ily — egy évre szóló vasárnapis ünnepi beszéd emet szándékom közrebesátani, ha az aláírók nagy száma lehetővé teszi a kitézött csekély ár kivételét. Az ár csak a munka átvételekor teendő le. Aláírási ára 2 frt 20 kr. Pécs, martius hóban 1864. Mendlik Agoston hitszónok.

(Tudomásul) Alulírt hivatal által ezemmel közhírré tétetik: hogy a nagyváradi-olaszi rom. kath. kántori állomás betöltése végett, f. év april. 7-ére hirdetett pályázat meg lön szüntette. Kelt Várad-olasziban, martius 9-én 1864. A várad-olaszi alesperesi hivatal.

Nyílt levelezés.

Esztergom: Köszönettel vettem. — Kassa: „J. követése“ igen gyöngé. — Pécs: A kívánat teljesítése nem tőlem függ. Csak kivonatban lehetett. — Gyorok: Így nem közölhető. — Bednja (Horvátország): Minden el van intézve. — Brutoez: A mit lehet. — Sz-Jobb: Utólag az „I.T.“ szerkesztőjétől megkaptam a példányt, ezt a pesti kath. legényegylet könyvtárába tettem. — B-Berénke: Politikai tartalmu czikkel nem közölhetek. — „Anyá és fia,“ „Jeremiás imája,“ „Eljősz-e már?“ nem közölhetők. „Gyözünk!“ és „A pásztor“ cz. versek, a sok szép gondolat daczára, formahiány miatt nem adhatók. — Veszprém: Nem e lapba való. — Jász-Arok szállás: Nem lehet; ily mély erkölcsi súlyedésről jobb hallgatni. — Kassa: Az éret-tünk szenvedett Jézus áldja meg!

Kiadja a **Szent-István-Társulat**. — Felelős szerkesztő: **Szabóky Adolf**.

Nyomatott Pesten, Emich Guszláv, magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere 7. sz.)